

Gaudi en het Modernisme buiten Barcelona

Wat ligt er meer voor de hand dan dit hoofdstuk, net als het vorige, te beginnen met werk van Gaudi.

Hoewel hij buiten Barcelona slechts een zestal werken op zijn naam heeft staan zijn er toch enkele op een postzegel afgebeeld.

Een daarvan is het Casa El Capricho, een van zijn eerste werken, een zomerhuis voor de rijke Don Maximo Diaz de Quijano.

Dit thans als restaurant in gebruik zijnde gebouw staat in het badplaatsje Comillas aan de Golf van Biskaje, circa 50 kilometer westelijk van Santander. Casa El Capricho werd tussen 1883 en 1888 gelijktijdig met het Casa Vicens in Barcelona gerealiseerd. Daarom droeg Gaudi de bouw van El Capricho over aan de architect Cristofol Cascante i Colom. Het gebouw is overdadig versierd met zeer kleurrijke tegels en heeft veel ronde vormen. Toch is hier nog geen sprake van het Modernisme. De bouwstijl is een mengeling van Neomudéjar en Neogotiek. Op de postzegel is een smalle zijkant van het huis afgebeeld waardoor de min of meer vrijstaande bijzondere toren voor de hoofdingang goed tot zijn recht komt.

Een tweede werk van Gaudi buiten Barcelona bevindt zich in Palma de Mallorca, namelijk in de kathedraal.

De bouw van deze reusachtige kerk, in de volksmond La Seu, een meesterwerk van de Catalaanse Gotiek, begon in 1230 op de plek waar de belangrijkste moskee van Palma stond.

Na bijna 400 jaar was de bouw in 1601 afgerond. Na een aardbeving in 1851 werd een groot deel van de westelijke gevel herbouwd. In 1903 kreeg Gaudi van de kerkelijke autoriteiten opdracht het middenschip en interieur te reconstrueren en aan te passen in de oorspronkelijke gotische stijl.

Hij verplaatste het koor en verwijderde het barokke altaar uit de 18^e eeuw en legde het oude gotische altaar, dat in 1346 was ingewijd, vrij. Gaudi kon zijn creatieve reconstructieplannen echter maar zeer gedeeltelijk realiseren als gevolg van de conservatieve houding van de opdrachtgever, een houding die Gaudi ook al bij andere projecten had ondervonden. Daarom gaf hij in 1914 de opdracht terug. Wat nu echter nog duidelijk aanwezig en herkenbaar is zijn de door hem ontworpen smeedijzeren kroonluchters en een zevenhoekig baldakijn boven het altaar. Het baldakijn dat een doornenkroon moet voorstellen is echter nooit voltooid.

In het licht van de eeuwige competitie tussen Barcelona en Madrid zou je in laatstgenoemde stad ook veel modernisme verwachten. Op filatelistisch gebied valt dat tegen. De enige filatelistische tegenhangers van het modernismegeweld uit Catalonië zijn twee bouwwerken van architect Antonio Palacios Ramilo (1874-1945). Het Palacio de Comunicaciones de Madrid (voormalig hoofdpstkantoor) aan het prachtige Plaza de Cibeles is er een van. Het is hieronder twee keer te zien, uit de lucht en vanaf het Plaza de Cibeles.

Palacios realiseerde dit gebouw in samenwerking met zijn collega Joaquim Otamendi in de periode 1904-1909. Hij heeft zich onder

meer laten inspireren door de Oostenrijkse architect Otto Wagner (1841-1918).

Een ander in dezelfde persoonlijke stijl ontworpen gebouw is het Hospital de Jornaleros de Maudes in Madrid. Dit ziekenhuis werd in 1908 in gebruik genomen en is sinds de verbouwing in 1984 in gebruik bij de Gemeente Madrid. Hieronder zien we het hospital met een afbeelding van Antonio Palacios.

Ter afronding nog het werk van enkele minder bekende architecten die het modernisme in hun werk buiten Barcelona of Madrid hebben toegepast.

De voormalige textiel fabriek Vapor Aymerich werd ontworpen door de architect Lluís Muncunill i Parellada (1868-1931) en werd in 1909 in gebruik genomen. Deze fabriek in Terrassa is een van de weinige industriële modernisme gebouwen.

Tegenwoordig is de fabriek als museum voor Wetenschap en

Techniek van Catalunya in gebruik. Een mooi voorbeeld van industrieel erfgoed.

In Salamanca staat het werkelijk schitterende Casa Lis. Architect Joaquín Vargués ontwierp dit "paleis" in 1905 voor de industrieel Miguel de Lis. Begin jaren negentig is het Casa Lis door de architecten Javier Gómez Riesco en Francisco Morón, onder toezicht van de antiquair Manuel Ramos Andrade gerenoveerd. Het gebouw heeft weer een prachtige façade van, door de Catalaan Juan Villaplana ontworpen, kleurrijke glas-in-loodramen. Deze voorgevel wordt ondersteund door voor de Art Nouveau type-

rende stalen kolommen. De grote hal heeft een heldere kleurrijke glazen overkapping.

Thans is er het Museo de Art Nouveau y Art Déco in gevestigd, waarin de gelijknamige collectie van de Manuel Ramos Andrade Foundation is ondergebracht. In het geval van het Casa Lis wordt van Art Nouveau gesproken omdat de opdrachtgever onder hevige invloed van de Belgische Art Nouveau was geraakt.

Het Theater Campos Eliseos (1902) in Bilbao van de architecten Alfredo Acebal en Jean Baptiste Darroquy, is een van de weinige voorbeelden van het Modernisme in Bilbao. Acebal nam de constructie voor zijn rekening en Darroquy de decoraties. Op deze postzegel is de voorgevel afgebeeld en die laat aan duidelijkheid ten aanzien van het decoratieve karakter van het Modernisme weinig te wensen over.

Met dank aan Gard Snel,
- Jan Vogel, Maart 2007

Canada 2005

